

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 34074
Nom: Farmàcia clínica i atenció farmacèutica
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1201 - Grau en Farmàcia	Facultat de Farmàcia i Ciències de L'alimentació	5	Primer quadrimestre
1211 - Doble Grau en Farmàcia i Nutrició Humana i Dietètica	Facultat de Farmàcia i Ciències de L'alimentació	5	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1201 - Grau en Farmàcia	Farmàcia Clínica i Atenció Farmacèutica	OBLIGATÒRIA
1211 - Doble Grau en Farmàcia i Nutrició Humana i Dietètica	Assignatures obligatòries del PDG Farmàcia-Nutrició Humana i Dietètica	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

MERINO SANJUAN MATILDE

RESUM

La Farmàcia Clínica i l'Atenció Farmacèutica representen el paradigma de la professió farmacèutica en relació a l'ús racional dels medicaments. El futur farmacèutic ha d'adquirir la capacitat d'identificar, integrar i aplicar la informació de les ciències mèdiques i farmacèutiques per detectar els problemes farmacoterapèutics potencials o reals amb els medicaments i resoldre'ls mitjançant la comunicació, la informació i l'educació al pacient (o cuidador) de manera integrada i co-responsable amb la resta de professionals sanitaris.

És d'assenyalar que l'enfocament de l'assignatura i de les competències a aconseguir pels estudiants integra els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) promoguts per Nacions Unides (agenda 2030). Entre ells cal destacar per la seua relació directa amb la Farmàcia Clínica i Atenció Farmacèutica potenciar la gestió sanitària responsable per a garantir la sostenibilitat del sistema sanitari, l'ús racional del medicament i la promoció de salut comunitària (objectiu 3: Salut i Benestar, objectiu 10: Reducció de les desigualtats) i l'educació de qualitat (objectiu 4). A més, en l'assignatura es potencia el treball

*interdisciplinari (objectiu 17).

El Programa de l'assignatura presenta les eines bàsiques que li seran necessàries al farmacèutic per a l'exercici professional en l'escenari assistencial (procés d'atenció al pacient i el sistema de gestió per fer-ho tant en atenció primària com especialitzada).

Els objectius d'aquesta assignatura són:

- Promoure la pràctica farmacèutica assistencial, és a dir, centrada en el pacient per proporcionar-li la teràpia farmacològica que permeti obtenir resultats que millorin o mantinguin la qualitat de vida del pacient.

- Conèixer les bases metodològiques per fomentar l'ús racional del medicament.

onèixer les bases metodològiques per fomentar l'ús racional del medicament.

CONEXIMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Es recomana haver cursat les matèries: Biofarmàcia i Farmacocinètica, Farmacologia i Toxicologia.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1201 - Grau en Farmàcia

Actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diferents contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi i transferint el coneixement a noves situacions.

Avaluar els efectes terapèutics i tòxics de substàncies amb activitat farmacològica.

Col·laborar eficaçment en equips de treball, assumint responsabilitats i funcions de lideratge i contribuint a la millora i desenvolupament col·lectiu.

Conèixer el procés d'adquisició, custòdia, conservació, dispensació i facturació de medicaments i productes farmacèutics.

Conèixer els protocols d'atenció farmacèutica i farmacovigilància.

Conèixer i comprendre, des del mateix àmbit de la titulació, les desigualtats per raó de sexe i gènere en la societat; integrar les diferents necessitats i preferències per raó de sexe i de gènere en el disseny de solucions i resolució de problemes.

Conèixer les tècniques de comunicació oral i escrites adquirint habilitats que permeten informar els usuaris dels establiments farmacèutics en termes intel·ligibles i adequats als diversos nivells culturals i entorns socials.

Contribuir en el disseny, desenvolupament i execució de solucions que responguen a demandes socials, tenint en compte com a referent els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Desenvolupar habilitats de comunicació i informació, tant orals com escrites, per a tractar amb pacients i altres professionals de la salut al centre on s'exercisca l'activitat professional. Promoure les capacitats de treball i col·laboració en equips mul

Donar consell terapèutic en farmacoteràpia i dietoteràpia.

Dur a terme les activitats de farmàcia clínica i social, seguint el cicle d'atenció farmacèutica.

Identificar, avaluar i valorar els problemes relacionats amb fàrmacs i medicaments, així com participar en les activitats de farmacovigilància.

Mòdul: Medicina i Farmacologia. Conèixer i comprendre la gestió i característiques pròpies de l'assistència farmacèutica en l'àmbit oficial i de la indústria farmacèutica.

Mòdul: Medicina i Farmacologia. Conèixer i comprendre la gestió i característiques pròpies de l'assistència farmacèutica en les estructures assistencials d'atenció primària i d'atenció especialitzada al sistema sanitari.

Mòdul: Medicina i Farmacologia. Conèixer i comprendre les tècniques utilitzades en el disseny i avaluació dels assajos preclínic i clínic.

Mòdul: Medicina i Farmacologia. Utilitzar de manera segura els medicaments d'acord amb les propietats físiques i químiques d'aquests, incloent-ne qualsevol risc associat l'ús.

Promoure l'ús racional dels medicaments i productes sanitaris, així com adquirir coneixements bàsics en gestió clínica, economia de la salut i ús eficient dels recursos sanitaris.

Proposar solucions creatives i innovadores a situacions o problemes complexos, propis de l'àmbit de coneixement, per a respondre a les diverses necessitats professionals i socials.

Reconèixer les pròpies limitacions i la necessitat de mantenir i actualitzar la competència professional, i donar especial importància a l'autoaprenentatge de nous coneixements basant-se en l'evidència científica disponible.

Saber aplicar el mètode científic i adquirir habilitats en el maneig de la legislació, fonts d'informació, bibliografia, elaboració de protocols i altres aspectes que es consideren necessaris per al disseny i avaluació crítica d'assajos preclínic i clínic

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant de manera oral com escrita, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

Saber interpretar, valorar i comunicar dades rellevants en els diferents vessants de l'activitat farmacèutica, usant les tecnologies de la informació i la comunicació.

Seleccionar i dispensar adequadament els medicaments i altres productes d'interès sanitari utilitzant criteris d'eficàcia, seguretat, adequació farmacocinètica i cost/efectivitat.

Ser capaç de transmetre idees, analitzar problemes i resoldre'ls amb esperit crític, adquirint habilitats de

treball en equip i assumint-ne el lideratge quan calga.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Farmàcia Clínica i Atenció Farmacèutica

Introducció al Sistema Sanitari i Farmacèutic Assistencial

Assaigs clínics

Farmacovigilància

Gestió farmacoterapèutica

Tecnologies d'informació i comunicació

2. Farmàcia clínica i Atenció Farmacèutica: processos i procediments metodològics

Prescripció de medicaments

Dispensació de medicaments

Indicació farmacèutica

Tècniques de comunicació

Qualitat assistencial: seguretat i efectivitat dels medicaments

Seguiment farmacoterapèutic personalitzat.

Qualitat assistencial en el marc de la Farmàcia Clínica

Sistemes de gestió de la qualitat farmacoterapèutica

Resultats en el pacient

3. Farmàcia clínica y atención farmacéutica en situaciones especiales

Dispensació activa e indicació en la oficina de farmàcia

Atenció farmacèutica dels símptomes menors respiratoris i del dolor

Atenció farmacèutica dels símptomes menors digestius i de la pell

Atenció farmacèutica en embaràs, lactància i pediatria

Atenció farmacèutica en geriatría

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Tutories	2,00
Teoria	32,00
Seminari	6,00
Laboratori	20,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	0,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	0,00

METODOLOGIA DOCENT

Els mètodes docents utilitzats en aquesta assignatura faciliten a l'estudiant conèixer els ODS i treballar en línia amb ells. En particular, destacar les activitats proposades en pràctiques i seminaris.

Teoria. El professor realitzarà una presentació dels conceptes i contingut de cada tema, ressaltarà els aspectes fonamentals per a la comprensió del mateix i resoldrà els dubtes o qüestions que es plantegin a l'aula.

Pràctiques. Les classes de pràctiques es desenvoluparan a l'Aula de Farmàcia Clínica, al CESIS o en un aula d'informàtica i estaran distribuïdes en 5 sessions de 4 hores de durada cadascuna. Estan orientades a que l'estudiant siga capaç de proveir als pacients la informació necessària per optimitzar la utilització de medicaments i d'obtenir i analitzar la informació relacionada amb els tractaments i la situació clínica d'un pacient, per identificar oportunitats de millora i participar en el seguiment del pacient. A l'aula, el professor incidirà sobre els aspectes més importants i guiarà a l'estudiant en la utilització de les tècniques informàtiques de comunicació en salut que serviran de suport per a l'obtenció de la informació necessària i el registre de les activitats realitzades.

Seminaris. Les classes de seminaris estaran dedicades a aplicar i aprofundir sobre diferents aspectes de l'assignatura. El professor proporcionarà els materials necessaris i proposarà una sèrie d'activitats per afavorir l'aprenentatge. Els estudiants treballaran els temes seleccionats en grup i lliuraran al professor un informe del treball realitzat que exposaran i discutiran a l'aula si se considera oportú.

S'utilitzarà metodologia d'aprenentatge basada en problemes (ABP) i aprenentatge-servei (ApS).

Tutories. Els estudiants acudirán en grups. En elles el professor orientarà a l'estudiant sobre els elements que conformen el procés d'aprenentatge tant pel que fa a plantejaments generals com a qüestions concretes.

tant pel que fa a plantejaments generals com a qüestions concretes.

AVALUACIÓ

La còpia o plagi manifest de qualsevol tasca de l'avaluació suposarà la impossibilitat de superar

l'assignatura, sotmetent-se seguidament als procediments disciplinaris oportuns. S'ha de tenir en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'Estudiant Universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure un estudiant abstenir-se en la utilització o cooperació en procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat.

Davant pràctiques fraudulentes es procedirà segons allò establert pel "**Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes a la Universitat de València**" (ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/Protocolos/C83.pdf>

L'avaluació de l'aprenentatge dels estudiants tindrà en consideració tots els apartats exposats a l'apartat de metodologia docent d'aquesta guia. Per a això l'avaluació de l'assignatura s'estructura en tres blocs: teoria, pràctiques i seminaris.

La qualificació del bloc de teoria constitueix el 55% de la qualificació final. S'avaluarà mitjançant un examen escrit que constarà de preguntes conceptuals i preguntes test que permetran demostrar a l'estudiant el grau d'assimilació dels conceptes fonamentals. També poden incloure's temes a desenvolupar que permetran demostrar a l'estudiant la capacitat de síntesi i d'exposició. La nota mínima que s'ha d'obtenir en el bloc de teoria per poder fer la mitja amb les altres activitats de l'assignatura és de 5.

Per avaluar el bloc de pràctiques l'estudiant haurà d'assistir a totes les sessions de pràctiques. Per això, quan l'estudiant, per una causa justificada, no puga assistir a una sessió de pràctiques el professor li facilitarà la recuperació d'aquesta sessió en un grup de pràctiques que es desenvolupe en data posterior. Es realitzarà un examen escrit sobre les qüestions tractades a les sessions de pràctiques, juntament amb l'examen de teoria (1a conv o 2a conv). La qualificació de pràctiques representarà el 30% de la qualificació final i serà el resultat del qüestionari i els exercicis realitzats en les pràctiques. La nota mínima que s'ha d'obtenir en el bloc de pràctiques per poder fer la mitjana amb les altres activitats de l'assignatura és de 5. En cas de no superar l'assignatura, la nota obtinguda en el bloc de pràctiques es podrà mantindre durant els dos cursos acadèmics posteriors a la realització de les mateixes.

L'avaluació del bloc de seminaris representarà un 15% de la qualificació final. Serà obligatori entregar les tasques sol·licitades pel professor, que representaran el 70% de la qualificació d'aquesta activitat. El 30% restant de la qualificació correspondrà a la puntuació obtinguda en la participació activa en la preparació de les activitats a l'aula.

D'acord amb les directrius de la CAT de Farmàcia (14 maig 2012), aquells estudiants que no es presenten a l'examen de teoria però han participat i tenen nota en alguna/s de les activitats docents realitzades (seminaris, aula informàtica, tutories, etc.) seran qualificats com **NO PRESENTATS** en la primera convocatòria, però si segueixen sense presentar-se a l'examen de teoria, la qualificació final que apareixerà en segona convocatòria tindrà en compte les notes obtingudes en les distintes activitats i, en conseqüència podrà aparèixer com a **SUSPÉS**.

en compte les notes obtingudes en les distintes activitats i, en conseqüència podrà aparèixer com a **SUSPÉS**.

BIBLIOGRAFIA

- Herrera J. Manual de Farmacia Clínica y Atención Farmacéutica. Elsevier, 2003.
- Baos V y Faus MJ. Protocolos de indicación farmacéutica y criterios de derivación al médico en síntomas menores. Fundación Abbott. 2008.
- Climente M. Jiménez NV. Manual para Atención Farmacéutica. Ivadis. 3ª edición. 2005
- Jiménez NV. Borrás C. Climente M y Merino M. Calidad farmacoterapéutica. Editorial Universitat de Valencia. 2ª edición 2008.
- Faus MJ. Amariles P. y Martínez-Martínez F. Atención Farmacéutica. Conceptos, procesos y casos prácticos. Ergón. 2008.
- Herrera J. y Montero JC. Atención Farmacéutica en Geriatria. Elsevier. 2005.
- Herrera J. y Montero JC. Atención Farmacéutica en Pediatria. Elsevier. 2007.
- Método DÁDER. Guía de Seguimiento Farmacoterapéutico. D Sabater, MM Silva y MJ Faus . Ed. La Gráfica. 2007. Granada.
- Jiménez NV. Font I. y Climente M. Problemas Farmacoterapéuticos. Guía para su prevención y resolución. Ivadis. Valencia 2003.
- Baños JE y Farré M. Principios de Farmacología Clínica. Masson 2002.
- Stockey. Interacciones Farmacológicas. 3ª edición Pharma Editores 2009.
- Foro de Atención Farmacéutica-Farmacia Comunitaria (Foro AF-FC).Guía práctica para los Servicios Profesionales Farmacéuticos Asistenciales en la Farmacia Comunitaria. Madrid: Consejo General de Colegios Oficiales de Farmacéuticos; 2019.
- Documento de Consenso. Foro de Atención Farmacéutica. Enero 2008
- Recursos en internet: Sociedad Española de Farmacia Hospitalaria: <https://www.sefh.es/> Sociedad Española de Farmacéuticos de Atención Primaria: <https://www.sefap.org/> Agencia Española del Medicamento: <https://www.aemps.gob.es/> Agencia Europea del Medicamento: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/ema_es. Consejo General de Colegios Oficiales de Farmacéuticos: <http://www.cof.es/> Sociedad Española de Farmacia Clínica, Familiar y Comunitaria (SEFAC): <https://www.sefac.org/> Portalfarma www.portalfarma.com

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Guia Docent
34074 Farmàcia clínica i atenció farmacèutica
